

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Franciškanova ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 2312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtak. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna številka 150 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za leto. Za oglase in reklamnne novice vseh vrst je plačati po ceniku od petit vrste. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Na delo za Mladinsko Matico!

Delo za Mladinsko Matico je v polnem teku. Ponekod se že pobira naročnina, nekateri društveni odbori so že razpravljali o naši akciji in tudi pri društvenih zborovanjih se je že govorilo o nabiranju članstva. Optimisti in pesimisti se oglašajo, toda mi vemo le eno, da moramo zbrati desetstisoč naročnikov. Ali je to mogoče? Je! A je mogoče le, če se zgane vse učiteljstvo, če se ogreje za stvar. Ali bo dovolj ognja v naših vrstah? Bo dovolj gorečnosti, dovolj vztrajnosti?

Tri mladinske knjige v letu, to je malo. Malo, če tudi mislimo na revščino našega mladinskega književnega trga. A če imate pred očmi, da ne gre le za tri knjižice, ampak za začetek podjetja, ki ima vse pogoje, da se razvije v veliko zalogo našega mladinskega slovstva, potem ne boste oklevali, temveč se boste lotili važnega dalekosežnega dela. Mladinska Matica je ustanova, ki zasluži največjo podporo vsega slovenskega učiteljstva. Prosvetni načelstvi obeh oblasti priznavata pomen ustanove, zato sta priporočili učiteljstvu, naj se zavzame zanjo.

Mislimo, da bo učiteljstvo storilo vse, da se Mladinska Matica razvije, zakaj v njegovih rokah je njen razvoj. Saj to niso nikakršne žrtve, ako propagiramo nekaj tednov novo ustanovo in zbiramo naročnike in naročnino. Poverjeništvo pričakuje, da se učiteljstvo loti dela z vztrajnostjo in z voljo, ki jo zasluži dobra stvar.

V olajšavo nabiranja naročnikov med mladino pošljemo v prihodnji številki Učiteljskega tovariša naslovno sliko „Zgodbe z južnega morja“ (v dveh barvah) in s propagandnim besedilom. Tovarišice, tovariši! Dajte te propagandne letake otrokom, seznanite jih vse z Mladinsko Matico in njenim plemenitim namenom! Istočasno bomo razposlali vsem šolam tudi nabiralne bloke in prosimo, da greste takoj na delo, ker moramo čim prej ugotoviti število naročnikov.

Zavedajte se, da ustanavljate kulturno institucijo, ki bo lahko razširila med našo mladino stotisoče lepih, dobrih del domače in tuje književnosti! Zavedajte se, da je od vašega prvega nastopa odvisna usoda znamenite in prepotrebne ustanove!

Na delo, da bomo spet lahko pokazali, kaj zmora naš stan!

Za poverjeništvo UJU — Ljubljana

dne 14. februarja 1928.

Andrej Skulj,
poverjenik.

Josip Kobal,
tajnik.

O premeščanjih po § 71. v mariborski oblasti.

Drugi temelj, ki je tako zelo potreben, je, da se iz vseh uradov v državi izira politika in strankarstvo. V uradu sme biti in mora biti samo en gospodar: Ta gospodar se imenuje zakon. Drugega gospodarja ni... Uradniki se naj nastavljajo po sposobnosti in izobraženosti, ne pa po tem, h kakih stranki kdo pripada; kajti v uradu se ne sme služiti političnim strankam, temveč zakonu in s tem redu in zadovoljnosti v državi. Depolitizacija in razstranjanje uradov je ena poglobljena točka med nalogami, ki si jih bo stavila bodoča vlada...

Dr. Korošec na volinim shodu v Kamniku, 4. sept. 1927.

Dovolj je znana borba slovenskega učiteljstva proti zlorabi znanega § 71., kateri mu je zadal toliko ran, da še danes niso zaceljene. Zato je nepotrebno vzbujati reklamacije iz one žalostne dobe in naštevati kopico naravnost kričečih slučajev; saj se jih vsi še predobro spominjamo. Prav tako je dovolj znano stališče naše organizacije v tem vprašanju; saj je bilo nešteto krat povdarjeno. Če smo odkriti, moramo tudi naravnost priznati, da je v tem oziru opaziti zadnjih par let prav izdaten napredek. V splošnem vrši učiteljstvo svoj poklic mirno in brez tiste moreče negotovosti, ki je svoj čas visela nad njim liki Damoklejev meč, da lahko zapuha vsak trenutek veter, ki te zanes v druge kraje, ali pa kar enostavno vrže na cesto. Zato pa je tam bolj naša dolžnost, da na vse take posamezne slučaje, ki se še sedaj dogajajo, posebno opozarjamo ter jih pribijemo kot nezdružljive pojave; nezdružljive za prosvetno krov in nezdružljive ter naravnost kvarne za šolo in učiteljstvo, pa naj bode na krmilu Peter ali Pavel.

In nekaj takih slučajev se je v zadnji dobi pripetilo v Mariboru. Že jeseni je bilo nekaj slučajev, ko so bile po § 71. (in na lastno prošnjo) premeščene nekatere učne osebe z več službenimi leti na prav ugodna mesta. Naravno, da so take premestitve izzvale med učiteljstvom ostro kritiko, ki ni bila ravno častna za našo prosvetno upravo. Saj se je videlo, da se po kratkem odmoru vračajo zopet stare zloglasne metode in se oddajajo prav dobra mesta po § 71. med tem, ko so slabša mesta čisto nezasedena in bi bila v marsikakem oziru mnogo bolj potrebna njihova zasedba nego takozvanih boljših mest. Seveda je pri teh premestitvah nastala govornica o vplivu in sodelovanju političnih strank, morda celo več, kakor pa se je vpliv faktično sam pokazal. — Komaj pa se je na te slučaje malce pozabilo, že sta se zgodili dve premestitvi, ki naravnost bijeta v obraz ne samo stališču naše organizacije in ogromne večine slov. učiteljstva, ampak tudi stališču šefa vladajoče stranke SLS, kakor ga je označil v programatičnem svojem govoru v Kamniku.

Pa da smo konkretni!

Januarja je bil premeščen po § 71. tov. Petrun iz obmejne Kaple v Maribor na III.

deško šolo. Tov. Petrun ima 3 službena leta. Prav takrat pa je bila premeščena tovarišica Pečnikova iz Prevalj v Maribor na IV. deško šolo, in sicer kot stalna učiteljica s kraljevim ukazom. Če imata ta dva obe lastnosti sposobnosti in izobraženosti v toliki meri, da je prišlo to pri premestitvi v poštev, kakor je povdaril dr. Korošec v svojem govoru, potem nas to veseliti in moramo njima le častiti. Zdi se pa, da se je premeštevitev zgodila po strankarski pripadnosti, kar je javno obsodil sam voditelj vladajoče stranke. Zakaj tov. Petrun je bil svoj čas načelnik Orla v Mariboru in tovarišica Pečnikova je prišla na svojem prejšnjem službenem mestu v tako službeno navzkrižje z upraviteljem in z vsem učiteljskim zborom, da je vsa poučena javnost najmanj pričakovala objektivne disciplinske preiskave po nadrejeni oblasti, ne pa premestitve po § 71. v Maribor na deško šolo. Zato je z njenim imenovanjem prizadejana javni stanovski morali, za katere dvig se trudi zlasti slovensko učiteljstvo potom svoje organizacije — krepka zasušnica.

Da smo si pa docela na jasnem! Politična pripadnost in živčensko delovanje, dokler se giblje v postavnih mejah, ne sme nikoli in nikjer ovirati premestitve, še sto krat manj pa sme biti njen vzrok. Torej: uradniki (in seveda tudi učiteljstvo!) se naj nastavljajo po sposobnosti in izobraženosti, ne pa po tem, h kakih stranki kdo pripada. Zato ne vidimo nikake krivice v tem, ako imata imenovana dva svoje svetovno in politično naziranje in ga skušata uveljaviti kjerkoli, čeprav se ne sklada recimo s prepričanjem in naziranjem večine slovenskega učiteljstva. To je njuno osebno najprimitivnejše pravo in bi bil največji nesmisel jima ga odrekati. Krivda oblasti leži v tem, če ju je premeštila iz politično strankarskih ozirrov. In nihče ne more trditi, da tega videza v teh slučajih ni. Njuna krivda je pa v tem, če sta se poslužila politično strankarskih in osebnih zvez v dosegu teh premeštitev. S tem sta trenutno sebi koristila, obenem pa sta zadala občuten udarec stanovski morali. Ta slučaj je bil obeden donesol politični stranki več škode nego koristi.

Je pa še drugi vzrok, ki po vsej pravici izziva ogorčenje in uveljavljanju takih metod potom šolske uprave. Znano je, da je zunaj na deželi mnogo prvovrstnih učiteljev, ki so obenem rodbinski očetje, katerih otroci študirajo v Mariboru. Kako je mogoče v našnjih razmerah vzdrževati dvoje in troje otrok v mestnih šolah, o tem ni potreba izgubljati besed. Pa ti pride šolska uprava in stalno namesti učiteljico na deško šolo v mestu! To je brezobzirnost in naravnost brskiranje dobrih in zaslužnih učiteljev očetov, ki morajo v takih razmerah izgubiti vsako veselje do šolskega, še bolj pa do izvenšolskega dela.

Že pred leti smo protestirali proti temu, da se je stalno mesto na deški šoli v Mariboru po razpisu oddalo učiteljici, ker bi bilo po vsej pravici pripadlo moškemu, oženemu prosilcu. Pa takrat je bilo vsaj razpisano tako, da se je zamoglo na ta način oddati, dasi tak razpis ni bil v prav ničemer utemeljen. Zdaj se je pa šlo še izdaten ko-

rak naprej ter se je dalo mesto na deški šoli stalno — učiteljici po § 71. Torej mesto, da bi se bila popravila svoječasna krivica na isti šoli, se je storila nova, še večja.

To imenovanje je pa tudi protizakonito, ker je bilo oddano mesto na začasni vzpo, rednici, katera obstoja komaj pol leta, stalno.

Ravnatelj F. KADUNC, Maribor:

Reforma učiteljšč.

Ako pogledamo okoli sebe, vidimo v Sloveniji lepo falango solidno izobraženega in delovnega osnovnošolskega učiteljstva, ki je v svoji požrtvovalnosti in samozatajevanju storilo vse mogoče in doseglo, da je število analfabetov v naši pokrajini reducirano na minimum.

Učiteljstva, osnovana na temelju državnega osnovnošolskega zakona iz leta 1869. so v polni meri izpolnjevala svoje dolžnosti. Ali prišel je povojni čas, ki stavlja na učiteljstvo in s tem tudi na učiteljstva nove, večje naloge in radi tega je nastala želja in zahteva, da se učiteljstva ne samo pri nas, nego v celi Evropi reformirajo.

Za stara učiteljstva moremo mirno reči, da so dovršila svojo nalogo. Povojni čas preživljamo v znaku preureditev, poizkusov in malih reform, a sedaj izgleda, da se bo cela stvar vzela definitivno in radikalno v roke. — Te dni sem čital nove, v januarski številki dunajskega ped. mesečnika »Der neue Weg« izišle: »Smernice za preureditev učiteljske izobrazbe v Avstriji«. Ne bo škodovalo, ako jih pregledamo, posebno z ozirom na to, ker se bodo v prihodnjih mesecih stale tudi pri nas tozadevne anketne komisije v Beogradu in lbo prišel zakon za učiteljstva pred parlament.

Današnja učiteljstva se bodo zvala v Avstriji učiteljske akademije, ki bodo ali moške ali ženske; v zadnjih dveh letnikih bo pouk event. lahko skupen. Trajanje študij bo po razširila na šest let, in sicer bodo služila prva štiri leta splošni izobrazbi v obsegu višjih razredov drugih srednjih šol in se bodo še posebno ozirala na bodoči poklic gojencev. Višja dva letnika bosta pa služila pedagoško-didaktični izobrazbi. Vsaki učiteljski akademiji bo dodeljena za praktično izobrazbo ena osnovna šola, na kateri morajo biti otroci iz različnih družabnih plasti. V to svrhu bodo služili event. tudi meščanske šole (Hauptschulen) in okoliške osnovne šole. Učiteljski akademiji bo moral biti dodeljen, ali z njo spojen otroški vrtec.

V učiteljske akademije se bodo sprejemali na temelju sprejemnih izpitov učenci in učenke srednjih in meščanskih šol. Da se pa pomaga onim siromašnim kmetskim učencem in učenkam, kjer ni niti srednje niti meščanske šole, se bodo osnovali na učiteljskih akademijah pripravnih razredi za vse one dobro nadarjene nosilce, ki so dovršili sedem razredov osnovne šole.

Obligatni predmeti, ki se bodo poučevali na učiteljskih akademijah v nižjih štirih letnikih so sledeči: verouk, nemščina, en tuj jezik (event. latinščina), logika in psihologija z uvodom v zahteve učiteljskega poklica, zgodovina, zemljepis, prirodois, kemija, fizika, matematika, prostoročno risanje z lepopisom, ročna dela, petje, muzika in telovadba. Na ženskih učiteljskih akademijah se mora pri ročnem delu posvetiti osobito paznja šivanju in gospodinjstvu. Razen tega lbo na teh akademijah tudi več neobligatnih predmetov, da se da talentiranim gojencem prilika za večjo samoizobrazbo.

V gornjih dveh letnikih bodo obligatni predmeti: zgodovina in obča teorija pedagogike, uvod v filozofijo, mladinoslovje, šolska praksa in metodika, osnovne šole, zdravstvo, priprava za izobraževalno delo v nadaljevalnih šolah, šolska higijena, mladinsko skrbstvo, ustavoznanstvo in šolsko zakonodajstvo, domovinoznanstvo, prirodois s posebnim ozirom na ožjo domovino in telovadba.

Razen tega bodo v višjih dveh letnikih poučevane tudi skupine od treh predmetov tkzv. »Wahlpflichtfächer«, od katerih si mora izbrati vsak gojence vsaj po eno skupino v svrhu intenzivnejše samoizobrazbe in študija, da more pozneje eventuelno polagati tudi izpite iz te skupine za njihove glavne šole (Hauktschulen).

Absolventom drugih srednjih šol bo dovoljen vstop v peti letnik učiteljskih akademij, ako dokažejo svojo muzikalnost in dovoljno znanje ročnih del in risanja.

Po absolviranju šestletne učiteljske akademije bo moral kandidat polagati prvi (teoretični) del usposobljenostnega izpita, t. j. današnja matura. Spričevalo tega izpita usposablja absolventa (»grundsätzlich«) tudi za vstop na univerzo.

Nastavniki učiteljskih akademij morajo biti samo sposobnejše učne osebe s popolno akademično izobrazbo; poučevali bodo event. tudi vseučiliški profesorji in docenti, ako jih bo mogoče dobiti. — Te akademije bodo

Vsak nadaljnji komentar se nam zdi nepotreben. Sodbo naj si ustvari vsak sam. Šolska uprava — kakor tudi politične stranke — pa naj pomislijo, kakšne »koristi« jim bode prinašalo tako prakticanje njim samim in tudi naši šoli ter po njej vzgoji našega naroda.

—ski.

Imele tudi posebne enoletne, polletne, večmesečne, enomesečne in tedenske tečaje in predavanja, ki bodo služila izobraževanju že v službi stoječih absolventov učiteljskih akademij in jih tako pripravljali za drugi (praktični) del usposobljenostnih izpitov, ki jih bodo kandidati polagali pred za to odločeno komisijo po dveh letih osnovnošolske službe. Tu se bodo pripravljali za svoje izpite tudi kandidatje za glavne šole. Izpit za glavne šole položi lahko vsak učitelj po položju nem praktičnem usposobljenostnem izpitu.

Na učiteljskih akademijah se bodo osnovali tudi specialne šole in tečaji za odgojo učiteljev, ki bodo pozneje delovali na šolah za slepe, gluhe, manj nadarjene itd. Na ženskih akademijah se bodo po osnovi po potrebi tečaji za otroške vrtnarice, za učiteljice ženskih ročnih del itd.

To so torej v kratkih potezah nove smernice za avstrijske učiteljske akademije. Na vsak način velik napredek v primeri s starimi. Seveda se bo še vse to v parlamentarnih odsekih popravilo in izboljšalo. Sedaj obstoječa učiteljstva, katerih je v Avstriji 33 — in sicer 15 državnih in 18 privatnih — se bodo po naredbi sedanje avstrijskega naučnega ministra g. Schmitza postopoma spremenila v učiteljske akademije.

Na koncu svojega članka se obračam na vse one činitele, ki bodo sodelovali v najbližji bodočnosti na reformi naših jugoslovenskih učiteljšč, z željo, naj dobro pazijo, da ne ostanemo tudi tokrat na pol poti. Reformirajmo radikalno, ne ženirajmo se vzeti od naših kulturnih sosedov vse, kar je v njihovih smernicah dobrega in kar se da prilagodi našim razmeram! Mi smo po prevaru že mnogo, mnogo popravljali, a to so bili samo malenkostni poizkusi, ki se niso obnesli, največkrat zato, ker so jih dekretirali iz različnih pisarn brez predhodnega sporazuma z zastopniki narodnega učiteljstva in drugih merodajnih faktorjev.

Dal Bog, da bi bili pri novih poizkusih srečnejši in, da bi dobili učiteljstva, ki bodo odgovarjala duhu časa in praktičnim potrebam našega naroda!

Največja izbira krašnih bluz in otroških obleke
KRIŠTOFIČ-BUČAR, LJUBLJANA, Stari trg.

Iz Zveze državnih nameščencev za Slovenijo.

ZARADA.

Že iz navedb sledi, da ne delamo južnim krajem krivice, ko jim očitamo zarado. Oglejmo si še to zarado polje posebej! Pri nas jemlje zarado v obliki malenkostne napitnine natakara, brivski pomočnik, pekovski vajenec, ko prinaša kruh, doli na jugu pa se vse naravnost peha za zarado: uradnik, advokat, agent. Zarada in partija, to sta dve vsemogočni, vse obvladujoči gesli.

Nekaj slučajev zarade: Inženjerji, nadzirajoči v imenu države državne ali sploh javne zgradbe, prejema za to dvojno odškodnino, in sicer od države ali javne korporacije, obenem pa še od stavbne tvrdke, ki jo nadzirajo. Za vso naklonjenost se ta po kolavdaciji izkaže še s posebnim darilom 20.000 do 40.000 Din. In potem se čudimo, če so te gradbe za državo drage, če se mostovi pri normalni obtežitvi podirajo. Sreski načelnik se tem bolj požuri z zaključitvijo »strage« proti krivcem in s predajo istih rednemu sodu, čim večja nagrada se mu nudi. Državni uradi v Srbiji — morda tudi kje drugje — prejema dvakrat do petkrat toliko pavšal za stvarne potreščine, kakor n. pr. v Sloveniji in Dalmaciji. Tu bi se event. preostale pare točno vrnilo državnim blaginjam, doli pa tvori preseček, znašajoč tisoče dinarjev, zarado. Kar mora izplačati država na potnih stroških, ostane večinoma v Srbiji, tam se razdelijo tudi dispozicijski fond, v kolikor ne gredo morda — to bo prav mali del — v inozemstvo. Zarada je tekla pri reševanju prošanj za naše državljanstvo, zarada bo tekla — ta zlati vrecel ne sme usahniti — pri podeljevanju dovoljenj za prenos lastnine med državljani na nepremičninah ob meji. Kakšega drugega smisla predmetna dolečba v novem proračunu ne more imeti. Pa nehajmo z naštevavanji! — (»Naš Glas«, glasilo Zveze drž. nam. za Slovenijo).

S KORUPCIJO IN ZARADO SE NE STEDI!

Ako preudarimo podatke, potem se ni čuditi da je uprava draga. Saj se ceni, da požre vsa ta neupravičena zarada in korupcija letno do 2 milijardi dinarjev! In plača jih posredno ali neposredno država. Hic Rhodus, hic salta! Hic saltate vsi oni, ki ličemersko zavijate oči in kričite: V upravi je treba štediti, treba se znižati število državnih nameščencev. Prav res, toda tiste pokrajine so — srbijske. Zakaj pa tega ne posveste in ne izvedete?

In še nekaj! Zarada, dostikrat izsiljena, pokvarja dušo, ubija pravost, rodi zadržanost in lokavost. Dokler se ne iztrebi ta in korupcija, toliko časa ne bo duševnega napredka, ne bo poštene uprave in pravega napredka in razvoja. Teh izrodov mora biti konec, nehati mora tudi neenakopravnost med državljani in pokrajinami (zakon o izenačenju davkov je le etapa k temu stanju), zlasti pa je izenačiti tudi uradništvo širom države v pravicah in dolžnostih. Skandal je, da se v 10. letu ujedinjenja pusti še vedno zaslužiti državnemu nameščencu v srbijskih krajih 8 do 20.000 Din mesečno (večinoma na račun države), onemu v severnih pokrajinah pa se nudi mesečne premije 1000, 2000 in le redkim 3000 Din ali par stotin več. Ako je dokazano, da potrebuje danes družina 3—5 članov mesečno 5 do 6000 Din, zakaj plačujejo potem slovenske mu in deloma prečanskemu uradniku le gorjenjo miloščino? Ali zato, da mu ubijate telesno in duševno silo, ker mu vzamete vse veselje do dela in navdušenje za državo? Skandal!!!

Namesto, da bi kdo pokazal voljo in energijo, da prištedi država z iztrebljenjem korupcije dve milijardi letno, se pa išče po vseh mogočih drugih potih novih dohodkov za državo. Proč z dvojno mero, proč s korupcijo, pa bo denarja dosti, da se bodo izboljšale državne finance, a se bo obenem lahko plačal tudi prečanski uradnik tako, da mu bo imelo življenje in delo kak pomen. Srbi so res največ žrtvovali za to državo, toda ne sme biti več neenakosti in izkoriščanja.

Da moremo odpraviti vse grajane nedostatke, moramo pa vedeti, kdo jih je zakrivil, kdo vzdržuje koruptni sistem. Odgovor: Deloma vse politične stranke, največ pa srbijske stranke. Od prevrata do danes — z eno izjemo — so bile vedno na vladni in zasedale najvažnejša ministrstva; od prevrata do danes vzdržujejo od Subotice do Skoplja upravni sistem, ki mu je glavno delo agitacija za stranko, a upravno delo je usmerjeno po zaradi; od prevrata do danes so dale te stranke živeti in zaslužiti stoterim in tisočim agentom, posredovalcem in plačkam, skrbno jih čuvajoč pred kaznijo po zakonu.

Dobro vedo to vse stranke, toda navzlic temu gredo z njimi. Kaj jim mar, da delajo v celoti proti interesom države in naroda, osebnim in strankarskim koristim je pa le zadoščeno!

Kako bi se mogel zlomiti obstoječi sistem za vedno, to je mislečemu človeku jasno. Edini pravi izhod pa bi bila nevtalna uradniška vlada, v kateri pa bi smelo biti le polovica srbijskih uradnikov. Toda prej se bo začelo podirati nebo nad nami, kakor da bi pri nas izpušili mogotci jasli in korita iz rok. — (»Naš Glas«, glasilo Zveze drž. nam. za Slovenijo).

POZOR GDČ. IN GOSPE UČITELJICE,

ki se želite izobraziti za lastno izdelavo garderobe. Poslušajte se krojnih tečajev, ki se vršijo mesečno v Ljubljani, ki pa jih tudi lahko napravite potem korespondence, da se izobrazite popolnoma v lastni izdelavi oblek. Cenjenim učiteljskim krogom znižan honorar. Izdelovanje krojev po meri. Zasebno krojno učilišče, Stari trg šte. 19, Ljubljana, Telefon 2477.

Splošne vesti.

Za Jugoslov. Djački Dom!

Članstvo pozivamo, da pošlje nabrane vso te po odbitku stroškov za poštino poverjeništvu UJU Ljubljana, z označbo, da je prispevek za Djački Dom. Apeliramo na članstvo, da se tudi samo odzove klicu Izv. odbora in s tem pokaže svojo solidarnost.

Poverjeništvu UJU, Ljubljana.

— Za Djački dom v Beogradu. V 29. številki »Učiteljskega Tovarisa« z dne 2. februarja je izdalo pov. UJU Ljubljana poziv, naj bi se po vseh šolah nabirali prispevki za Djački Dom v Beogradu. Ker je bila ta zbirka dovoljena tudi od prosvetnega ministrstva, pozivamo ponovno vse članstvo, da res pokaže zmisel za našo skupno stvar in vpliva na učenje, da bi prispevali za skupen dom šolskih otrok iz vse kraljevine v Beogradu. Ako bo vsak šolski otrok v Jugoslaviji prispeval le po en dinar, pa bo imela šolska mladina in naša centrala UJU v Beogradu svoj dom. Šolske upravitelje prosimo, da pošljejo nabrane prispevke, po odbitku stroškov za poštino, na naslov poverjeništvu UJU v Ljubljano, z označbo, da je prispevek za Djački dom.

— V zadevi kmetijskega in gospodinjkega nadaljevalnega šolstva sta se zgledala 4. februarja poverjenik tov. Skulj in tovariš Mencin pri predsedniku in finančnem referentu oblastnega odbora v Mariboru in dobila enako kot prej v Ljubljani zagotovilo, da bo oblastni odbor posvečal vso skrb po klični izobrazbi naše kmetijske mladine ter upošteval naše predloge glede organizacije nadaljevalnih šol in usposabljanja učiteljev in učiteljic za pouk na njih.

— Proslava šestdesetletnice gospe Franje Tavčarjeve. »Narodna Prosveta« prinaša pod gornjim naslovom sledečo notico. Slovenska ženska udruženja so prevzela prijetno dolžnost, da proslavijo 8. februarja tega leta šestdesetletnico rojstva velike Slovenke g. Franje Tavčarjeve. S tem hočejo slovenska ženska udruženja pokazati, kako cenijo velike zasluge te velike slovenske gospe na kulturnem in nacionalnem polju ter da dokumentirajo velik uspeh njenega dosedanjega dela, želeč ji, da posveti svoje nadaljnje življenje istim idealom. S tem pa proslavljajo slovenske ženske zveze tudi svoje lastno delo, ker ga ni slovenskega ženskega društva, v katerem gospa Tavčarjeva ne bi sodelovala. — Udruženje učiteljic in zabavlj iz Beograda se s svojimi podobori pridružuje slovenskim gospam in gospodičam pri tej redki slavnosti, želeč slavljenci najiskrenejše dolgo in srečno življenje, zahvaljujoč Božji previdnosti, ki je dovolila gospej Tavčarjevi, da vidi plodove svojega dela in blagodejnih učinkov svoje humanitarne in nacionalne akcije: ujedinjenje Slovencev, Hrvatice in Srbinj v eni državi, uresničenje sen gospe Tavčarjeve. Živela velika Slovenka v ponosu svojih sester Slovencev, Hrvatice in Srbinj. — Iz te notice razvidimo, kako spoštujejo vse ženske naše države gospo Tavčarjevo in pripoznavajo in slavijo njeno delo vsa ženska udruženja Jugoslavije. Slavljajo dr. Tavčarjevo so se posebno pridružile tudi slovenske učiteljice, ki delujejo pri Kolu Jugoslovenskih Sester in v drugih društvih.

— Pri šefu mariborskega prosvetnega oddelka se je 4. februarja zgledil poverjenik tov. Skulj radi nekaterih aktualnih zadev.

— Koncert pevskega zbora učiteljstva UJU. V ponedeljek, dne 6. februarja se je vršil v Ljubljani v Unionski dvorani koncert našega pevskega zbora. Bil je to drugi nastop tega zbora v Ljubljani po njegovi ustanovitvi. Minilo je od prvega nastopa skoraj dve leti — zbor se je v zadnjem času oprijel dela z najtrdnjejšo voljo in dosegal kakor v Zagrebu tako tudi v Ljubljani zares lep uspeh. Kritika ljubljanskih dnevnikov se v glavnem strinja s kritiko zagrebškega časopisa, katere glavne točke smo priobčili že po koncertu v Zagrebu. Vsi kritiki so edini v priznanju, da je zbor v glavnem zelo dober in da malenkostni nedostatki niso niti omenjanja vredni. — Obisk koncerta je bil zelo dober in je bila Unionska dvorana skoraj nabito polna — le v prvih vrstah je bilo nekaj praznih prostorov, kar je v primeri z drugimi koncerti naravnost rekorden obisk. Opazilo se je poleg ljubljanskih tudi veliko število naših tovarišev iz dežele. Tudi ljubljanska koncertna publika je bila polnoštevilo zastopana. — Uspeh koncerta je v moralnem in gnetnem oziru zelo dober. — Vse učiteljstvo Slovenije združeno v UJU se mora radovati, da je dobilo v svojem pevskem zboru tako dobrega reprezentanta. Ki nosi njegovo ime in ga častno zastopa lahko tudi pred najodličnejšo javnostjo.

— Nova redukcija! V zadnjih časih se vedno bolj množe slučaj, da se v ministrstvu izstavljajo dekreti o prevodbi na višjo položajno plačo z datumom, ki ne odgovarja resnični dospelosti. V smislu znane razsodbe Državnega Saveta, da teče povišica od dne podpisa in ne od dne fiktivne dospelosti, je dotičnik brez vsake krivde prikradjen na svojih, po zakonu mu pripadajočih pravicah in oškodovan za zanj znatne zneske, ne da bi mu bila dana sploh kaka možnost pritožbe. Ali pa: Dobi dekret podpisan za 1—2 dni prekalno. V tem slučaju ga Glavna kontrola toži pri Drž. Svetu in se mu izstavi naknadno — mogoče čez pol leta — nov dekret z novim, za pol leta prekasnim datumom, povišica pa se mu odtegne ne samo za oni eden ali dva dni, kolikor mu je bil dekret prezgodaj podpisan, temveč za ves čas do novega podpisa, ko mu je povišica že davno pripadala! Zakaj se zdaj ne velja ona slavna razsodba? Zakaj ta razsodba nikdar ne velja za državnega parijo, temveč vedno samo za delodajalca? Je to sistem? Nove vrste redukcije?! Centrala UJU v Beogradu naj izposluje, da se položajne plače nakazujejo brezizjemno takoj takrat, ko dosepejo, ker ni ničesar, s čemer bi se dalo opravičiti kulturne države nevredno dejstvo, da mora plačevati za netočnost beograjskih gospodov točni in vsikdar vestni državni uradnik. Poverjeništvu naj se pošljejo obvestila o tozadevnih slučajih, da na podlagi točnih podatkov ukrene potrebne mere v odstranitve.

— Poročilo o sestankih pov. UJU glede delovne šole v Ljubljani, o gospodinjstvem šolstvu v Celju in nadaljevalnem šolstvu v Mariboru smo morali zaradi prostornih težav preložiti še za eno številko.

— Šolski nadzorniki. (Piše Albin Čebular.) (Konec.) Stvar smo premotirali iz perspektivnega stališča ter motivirali slučajno lepopisje, ki se lahko odraža v nazornejših variacijah. Nekateri šolski nadzorniki so zopet na stališču, da se piše pri pismenem množenju najprej množitelja, za tem proti levi ostalo, drugi zopet običajno itd. Seveda pa imajo ob tem vsi šolski nadzorniki najboljše mišljenje kakor ga ima vsak posamezen učitelj, ker dela vsak brezdvomno po zaključku, ki se je porodil v njemu kot najboljši, najtočnejši. Omenili smo le ono za devdo, da se tudi prepričajo šolski nadzorniki predno izrečejo sodbu o nepravilnosti učiteljeve — odlike, ali je to njih lastna ali od njih — kaka podana; in če je slednje, naj se ne odloži za pri letni oceni v slabšo, kajti, če se odloži, pa nasvet in dela po njem, učiteljica ocena tudi vzporedno delu, pa tudi isto v istem slučaju, če si je on sam dveh do treh letih

se šele dodobra spoznajo učitelji z nadzornikom, in to v vsem dobrem ter si utirajo pota. Pogosto premeščanje šolskih nadzornikov je pa jako na kvar stvari. Za vršitev svoje dolžnosti so pa tudi šolski nadzorniki na jako slabem stališču. Najprej se morajo boriti za stanovanje, katerega nekateri celo ne dobe in se morajo dnevno voziti v svoj urad, poleg obilnega pisarniškega posla imajo poverjeno nadzorovanje šol, kar seveda ni kar tako, če pomislimo, da so nekateri šole oddaljene od urada skoraj po ves dan hoda. Dijet ni, poročil je treba. Velikokrat se žrtvujejo in to na lastno škodo v gnetnem in zdravstvenem oziru. Šolski nadzorniki tudi pri nas niso plačani, da bi se morda luksuzno vozili na inspekcije, ampak doplačujejo celo iz svojega. Velikokrat vidiš, da se zadovolji nadzornik s skorj kruha in mrzlim mesom, kar si je prinesel s seboj; to je njegovo keso, da, večkrat celo večerja... Učitelj — svoboda tvoja! Upravitelj — križ s teboj, posebno če je večerzredna šola in če vleče vsak učitelj na svojo stran ali pa če se tabore partijsko. Nadzornik — mučenik, kajti k njemu se stekajo vse pritožbe. On naj bo najpravičnejši sodnik in »mora« razsoditi vse tako, da je vsakemu prav...! Če ne, zamera. In tu ni samo ene vrste zadev, pridejo ljudje, učiteljstvo, krajni šolski odbori in vse mogoče resnično in neresnično. Velikokrat bi moral biti sreski šolski nadzornik res Bog, pa bi še komaj, komaj izhajal. Ne smemo si pa misliti, da se pobira šol. nadz. ob nastavljanju kar po cesti! To so iz stotine učiteljev izbrani možje, so eni izmed najboljših šolnikov časa! Ne mislimo niti najmanj zapostavljati šolskih nadzornikov, učiteljev pa tudi ne povzdigovati, ampak podati nepristransko mišljenje kot diagonalno v izboljšanje obojih odnošajev, za katerimi streme v vsakem narodu; in če hočemo stopati vzporedno z drugimi velikimi narodi, moramo proučevati njih gibanja. Upogled v te nas je dovedel do tega, da pogledamo tudi malo v ta svet ter obravnavamo zadevo. Posebno ameriško šolstvo je v teh ozirih že jako na dobrem, zato ni čuda, da je tam šolstvo na taki stopnji, kot je.

— Albina Lasbacherjeva v Rušah, učiteljica v pok. je preminula minulo nedeljo po večletni mučni bolezni. Pogreb je bil v torek popoldne. Udeležilo se ga je dokaj tovarišev in tovarišic, ki visoko cenijo trpko izkušano rodnino Lasbacherjevo. Tako je naš zaslužni tovariš Lasbacher izgubil zadnjega svojega otroka. Sam pa životari že nekaj let zadet po mrtvoudu. Vrlemu in težko preizkušnemu tovarišu naše iskreno sožalje!

— V zabavo. Učenec, ki je izpolnil 13. leto se preseli na Hrvaško. Vstopil bi rad v osnovno šolo, a ga ne sprejmejo, ker je po njihovem osnovnem šolskem zakonu že šole prost. Pri nas pa ne dobi odpustnice, ker ni hodil do 14. leta v šolo. Kje jo naj išče, če jo rabi?

— Prosvetni biro. Glavni čin. Savez je na opozorilo Zveze drž. nam. za Slovenijo glede delovanja tega prosvetnega biroa sporočil sledeče: U odgovor na Vaše pismo od 15. dec. 1927 povračajuci Vam prilog, koji ste nam uz Vaše pismo dostavili, izveštavam Vas da po našem mišljenju pitanje »Prosvetnog Biroa« treba sada ostaviti u stanju u kome je. Vi ste vrlo dobro učinili, što ste Vaše članove obavistili, da se za potrebne intervencije ne obraćaju nikome drugome nego samo Glavnom Činu. Savezu, preko svoje respekt. organizacije odnosno preko toga Saveza. I u buduće u svakoj prilici obavestavajte Vaše članove u istom smislu. Za preduzimanje nekih koraka protiv »Prosvetnog Biroa« nema mogućnosti, jer se je taj Biro zaista registrovan kod vlasti kao naročito posredničko preduzeće, i tako se je prijavio in za porezu. (Davke tudi plačuje! Kaj pa še hočeš! — Ur.). — »Naš Glas«, glasilo Zveze drž. nam. za Slovenijo).

— Odlikovani prosvetni delavci. Andrej Skulj, nadzornik v Ljubljani; Anton Porekar, šolski upravitelj v pok. na Humu; Valentin Pulko, šolski nadzornik v pok. v Gornjem gradu; Ivan Glinšek, šolski upravitelj v Rogaski Slatini; Ivan Zoter, šolski upravitelj v pok. na Gomilskem; Domicijan Serajnik, šolski upravitelj v pok. v Konjicah; Miloš Levstik, učitelj v pok. v Celju; Marica Sader-Kleinmayer, šolska upraviteljica v Ljubljani; Maks Hočevar, ravnatelj meščanske šole v Ljubljani; Radoslav Knaflič, šolski upravitelj v pok. v Radvanju; Tomo Kurbus, šolski upravitelj v pok. v Rogaski Slatini; Fran Kranjc, učitelj v pok. v Celju; Fran Brinar, šolski upravitelj v pok. v Gotovljah; Henrik Schell, bivši oblastni šolski nadzornik, sedaj v Konjicah; Ana Lebar, učiteljica v Ljubljani; Alojzij Novak, ravnatelj meščanske šole v Ljubljani; Miroslav Pretnar, šolski nadzornik v Ljubljani, Kornelij Iglič, šolski upravitelj v pok. pri Sv. Trojici; Ivan Benedičič, šolski upravitelj v Mirnu; Ferdo Juvaneč, šolski ravnatelj v pok. v Ljubljani; Davorin Matko, šolski upravitelj v Novem mestu; Avgust Pirc, učitelj v pok. v Ljubljani.

— Strokovno društvo učiteljev obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol za ljubljansko oblast vabi učiteljstvo na zborovanje, ki bo dne 24. t. m. ob 19. uri na II. deški osnovni šoli v Ljubljani. — Zadeva je zelo važna, zato vabi k obilni udeležbi — odbor.

— Moderna galerija v Ljubljani. Odbor Moderne galerije v Ljubljani apelira tem potom na p. n. učitelje in učiteljice, da se priklasio za člane tega društva, ki je za upodabljanje umetnost velpomembno. Smoter, ki si ga je izvolila Moderna galerija, je stalno posredovanje med občinstvom in sodobno umetnostjo. V okvir njenega delovanja spada vzdrževanje stalne razstave so-

dobnih umetnin, ter na ta način ustvariti galerijo, ki naj sproti zrcali razvoj slov. likovne umetnosti. Zraven tega hoče Moderna galerija širiti smisel ter razumevanje za sodobno umetnost potom publikacij, predavanj ter drugih sličnih prireditev in bo razširila svoje delovanje tudi na književnost, glasbo, gledališče itd. Do sedaj je v njeni lasti že 200 del priznanih slovenskih slikarjev in kiparjev. Z deli so zastopani: Fran Tratnik, France in Tone Kralj, Fran Zupan, Drago in Nande Vidmar, Miha Maleš, Tine Kos, Fran Stiplovšek in Serajnik. Članarina znaša za to leto 48 Din, ki se lahko plača tudi v štirih obrokih. Člani dobivajo po znižani ceni društvene publikacije, imajo pravico do brezplačnega obiska društvenih razstav in prejmejo vsako leto po eno originalno graf. sliko v dar. Opozorjamo posebno na slednje — zakaj v nekaj letih si lahko vsakdo pridobi lepo zbirko originalnih del slov. slikarjev. Kdor pa je pripravljen nabirati člane, dobi za vsakih 5 novih članov za nagrado še po en original. Prijave sprejema tajnik Moderne galerije Tone Seliskar, Ljubljana, Cesta v Rožno dolino 5.

— Iz Slovenske Solse Matice. Knjige Slov. Šolske Matice so dotiskane in prične se ta teden ekspedicijski isti na posamezna poverjeništa. Vsak član prejme: 1. Dr. K. Ozvald: Kulturna pedagogika, 2. H. Družov: Posebno ukoslovje šolskega pouka. Seznam članstva in običajno poročilo izide morda kasneje, ker je še šest poverjeništev, ki se doslej niso odzvala, da bi poslala Matici članske izkaze. Vse te naknadno poročila, da izkaze čim prej dološljejo, sicer ostanejo brez knjig. Ljubljanske člane, odnosno posamezna šolska vodstva obveščam tem potom, da dobe Maticne publikacije v knjigarni Učit. tiskarne. — Blagajnik.

— Pedagoška centrala v Mariboru ima v nedeljo, dne 4. marca ob 10. uri svoj redni občni zbor v risalnici deške meščanske šole s sledečim vzporedom: 1. Poročila odbora in nadzorstva. 2. Eventualne izpremembe pravil. 3. Volitve. 4. Smernice bodočega dela. 5. Slučajnosti. Pismeni predlogi naj se pošljejo en teden pred občnim zborom Pedagoški centrali v Maribor — Deška meščanska šola.

— Lipski vzorčni velesejem traja od 4. do 14. marca. Za obiskovalce velesejma je nemški vizum brezplačen, če ga posreduje častno zastopstvo Stegu — Ljubljana. Brezplačen nemški vizum je veljaven za 4 tedne. Sejmska legitimacija stane 70 Din. Na vseh nemških državnih železnicah imajo obiskovalci Lipskega velesejma 25% popust. Vozni listki se dbe samo v pisarni Stegu, Ljubljana, Gledališka ul. 8. Ti vozni listki so veljavni za vožnjo v Lipsko od 28. februarja do 7. marca (oba datuma vključno), za vožnjo iz Lipskega od 4. marca do 17. marca (oba datuma vključno). Vožnja se lahko tje in nazaj po enkrat prekine. Na jugoslovenskih železnicah je dovolilo ministrstvu vsem obiskovalcem Lipskega velesejma 25% popust. Ta popust je veljaven za vožnjo v Lipsko od 1. do 12. marca, za vožnjo iz Lipskega od 6. do 18. marca. Isto velja tudi za avstrijske in čehoslovaške železnice, na katerih je tudi 25% popust. Skupni stroški za 5-dnevno bivanje znašajo okroglo 1806 Din.

— Kdor nima še Ročnega kataloga za leto 1927/28., ki stane le 16 Din in ki vsebuje vsestranska navodila, naj si ga takoj naroči v UČIT. TISKARNI, ker je v zalogi prav pičlo število izvodov. Ne zamudite prilike za nakup najcenejše knjižice, ki je že marsikoga obvarovala s svojimi nasveti in navodili občutne škode.

— Kupimo posamezne šte. letošnjega »Popotnika«. Poziv vsem onim, ki lahko pogrešajo posamezne številke »Popotnika« letošnjega letnika. Uprava jih nujno rabi in jih odzame proti plačilu. Dalje prosim vse one, ki so neopravičeno prejeli omenjene številke, da jih nemudoma vrnejo. Posamezne številke naj se naslove na upravo UJU, pov. Ljubljana.

J. C. KOTAR drogerija, parfumerija Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3
Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija — Zaloga DMC in vseh potrebnih za vezenje.

Železnato vino
lekarnarja dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani krepeča oslabele, malokrvne, odrasle in otroke. — Naročila točno po povzetju.

Pralnico, likalnico in bogato izbiro vrstnega perila, kakor tudi nogavic in žepnih rut priporoča po nizkih cenah

Hed. Šare, Ljubljana, Šelenburgova ulica šte. 5.

Damam z dežele je posebno priporočljivo trajno kodranje in vodna ondulacija. Separirani oddelek za specialno barvanje las v vseh niansah, kakor tudi za izvrševanje vseh lasnih del se priporoča

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana Sv. Petra cesta 12.